

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1645/10
26.01.2011. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Власте Јовановић, председника већа, Звездане Лутовац и Предрага Трифуновића, чланова већа, у парници тужиоца Р.В. из К. села бб, код И., кога заступа пуномоћник Р.К., адвокат из Н.Б., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Дирекција за имовинско-правне послове, Одељење у Б., ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизијама странака изјављеним против пресуде Округног суда у Београду Гж. 335/09 од 8.4.2009. године, у седници одржаној 26.1.2011. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Округног суда у Београду Гж. 335/09 од 8.4.2009. године у ставу првом изреке којим је одбијена као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Другог општинског суда у Београду П. ... од 23.10.2008. године, у делу става првог изреке у погледу накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења опште животне активности, па се тужбени захтев одбија као неоснован.

Ревизија тужиоца одбија се као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име трошкова поступка исплати 15.000,00 динара.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Другог општинског суда у Београду П. ... од 23.10.2008. године (изрека у ставу 1) обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати и то: за претрпљене физичке болове 280.000,00 динара; за претрпљени страх 300.000,00 динара, за наруженост 350.000,00 динара и за душевне болове због умањења опште животне активности 900.000,00 динара са затезном каматом, почев од момента првостепеног пресуђења, па до исплате. За веће тужбено тражење захтев је одбијен.

Рев 1645/10

-2-

Побијаном другостепеном пресудом (изрека у ставу 1) потврђена је првостепена пресуда и одбијена жалба тужене у погледу накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења опште животне активности. Изреком у ставу 2. преиначена је другостепена пресуда па је одбијен тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете због претрпљених физичких болова, за претрпљени страх и за наруженост. Преиначено је решење о трошковима, па је тужена обавезана да тужиоцу на име трошкова спора исплати 93.000,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде ревизију су изјавили тужена и тужилац због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 399. ЗПП па је нашао да је ревизија тужене основана, а тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни битна повреда која се у ревизијама указује (тачка 12. исте одредбе).

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био припадник територијалне одбране за време оружаних сукоба у току 1992. године. Претрпео је тешку телесну повреду 19.1.1992. године на кордунашком ратишту услед артиљеријског напада. Другу повреду задобио је 18.3.1994. године као припадник Војске Републике Српске Крајине.

Код таквог чињеничног стања нижестепени судови сматрају да је тужилац био припадник територијалне одбране која је у време оружаних сукоба чинила саставни део ЈНА, па је држава одговорна за накнаду штете по објективној одговорности. Првостепени суд сматра да је држава одговорна за све видове нематеријалне штете, а другостепени суд делимично усвајајући приговор застарелости сматра да је држава одговорна само за накнаду нематеријалне штете за душевне болове због умањења опште животне активности, јер је умањење са неуропсихијатријског становишта добило коначни облик

Ревизијски суд сматра да тужилац нема право на накнаду штете јер у поступку није доказао да је у време првог рањавања (19.1.1992. године) био припадник територијалне одбране, односно ЈНА, да би имао право на накнаду штете по члану 218. Закона о служби у оружаним снагама.

Наиме, у одговору на тужбу тужена је осим истакнутог приговора застарелости оспорила и статус тужиоца јер уз тужбу „није приложио оверену фотокопију војне књижице као доказ учешћа у рату и као доказ у којој ВП је био припадник“. У поднеску од 7.2.2008. године тужилац се не изјашњава о постојању војне књижице (не истиче да је изгубљена или уништена) тврдећи да је

Рев 1645/10

-3-

територијална одбрана формацијски била саставни део ЈНА, да Генералштаб Војске Југославије нема евиденцију о припадницима територијалне одбране и војске који су учествовали у оружаним сукобима и да потраживање накнаде штете није застарело.

Статус тужиоца (повериоца) не представља само чињенично већ и правно питање.

Првостепени суд је припадност тужиоца Војсци Југославије утврдио на основу уверења издатог у фотокопији од Команде ВП ... Б. – пов. ... од 15.7.1995. године, по коме је тужилац повређен 19.1.1992. године и 18.3.1994. године и да му је здравствено стање незадовољавајуће; уверења о начину и околностима рањавања и повређивања Министарства одбране Републике Српске Крајине од 17.6.1995. године (у фотокопији) и извештаја Комитета за заштиту права и интереса расељених лица и повратак у завичај од 9.12.2004. године.

Првостепени суд је погрешно оценио писмене исправе, сматрајући да оне представљају ваљан доказ о статусу тужиоца у време нанете прве тешке телесне повреде.

Наиме, по члану 223. став 2. ЗПП, странка која тврди да има неко право, сноси терет доказивања чињеница која је битна за настанак или остваривање права, ако законом није друкчије одређено.

У конкретном случају тужилац (поверилац из штетног догађаја) мора да докаже својство повериоца (на њему лежи терет доказивања), зато што та чињеница није учињена неспорном. Имајући у виду да се војним обвезницима издавала војна књижица која представља јавну исправу, то за доказивање статуса у периоду рањавања не може послужити исправа од органа који не води службену евиденцију (војна јединица Републике Српске Крајине и Комитета за заштиту права и интереса расељених и прогнаних лица). Уверење о припадности, смрти, доношењу тешких телесних повреда или оштећењу здравља може пуноважно издати Генералштаб Војске Републике Србије (следбеник органа раније савезне државе), јер тај орган води евиденцију о организацијском саставу, кретању, рањавању и лечењу ранијих припадника ЈНА и територијалне одбране (која је укључена у њихов састав). За издавање јавних исправа нису надлежни државни и војни органи Републике Српске Крајине, па зато те исправе не испуњавају услове и критеријуме за признање својства јавне исправе по члану 230. и 231. ЗПП у овој парници.

Ако је војна књижица изгубљена или уништена, тужилац је могао (а није) да предложи прибављање извештаја од Генералштаба Војске Србије, па тек у случају да се исправа не поднесе, суд је могао ради утврђивања ове чињенице изводити доказе (члан 233. став 4. ЗПП).

Рев 1645/10

-4-

Имајући у виду да је првостепени суд погрешно оценио исправе и да тужилац није доказао својство припадника оружаних снага бивше ЈНА (територијалне одбране која је формацијски била у саставу ЈНА) то се нису стекли услови за накнаду нематеријалне штете по основу објективне одговорности у смислу члана 218. раније важећег Закона о служби у оружаним снагама, па је тужбени захтев ваљало одбити у целини.

Одлука о трошковима поступка донета је на одређени захтев странке на основу одредбе члана 161. став 2. у вези са чл. 149. став 1. и 159. ЗПП.

На основу члана 407. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија

Власта Јовановић, с.р.